

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКТИВНИЙ ТА ЕКСТРЕМАЛЬНИЙ ТУРИЗМ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	242 Туризм і рекреація
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Туризм
Курс, семестр	4 курс, 7 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова викладання	Державна
Факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму
Контактні дані розробника	Тютюнник Юрій, к.е.н., доцент, професор кафедри, корпоративна електронна адреса: iurii.tiutunnyk@pdau.edu.ua, контактний телефон: 0972617159, посилання на сторінку викладача на сайті ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/people/tyutyunnyk-yuriy-myhaylovych
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Активний та екстремальний туризм» відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми: Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в сфері обслуговування, Географія туризму та рекреації, Основи туризмознавства, Спеціалізовані види туризму, Туристичне країнознавство, Фізичне виховання.
Компетентності	- загальні: ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно. - спеціальні (фахові, предметні): ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності. ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ФК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів. ФК9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.
Програмні результати	ПР3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ. ПР6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та

НАВЧАННЯ	технології обслуговування туристів. ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна: - навички комунікації, лідерства; - здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах; - здатність працювати в команді, вміння залагоджувати конфлікти; - управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів; - здатність логічно і системно мислити; - здатність до саморозвитку та оволодіння сучасними знаннями.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Отримати знання про активний та екстремальний туризм, познайомити з географією його видів, сформувати теоретичні та практичні навички організації видів активного та екстремального туризму.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Поняття, ознаки та місце в туристичній індустрії активного й екстремального туризму. Тема 2. Безпека в організації турів активного та екстремального туризму. Тема 3. Види активного туризму та категорії туристських спортивних маршрутів. Тема 4. Наземні, гірські та підземні види екстремального туризму. Тема 5. Водні та повітряні види екстремального туризму. Тема 6. Екзотичні види екстремального туризму.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
1. Словесні методи: лекція, пояснення. 2. Практичні методи: практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування. 3. Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни, оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження. 4. Методи письмового контролю: підсумкова контрольна робота. самостійна робота.	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу.
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття. Перескладання навчальної дисципліни здійснюється у строки, визначені деканатом
- щодо академічної доброчесності	документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist . Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); покликання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні

	права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації
- ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ	відвідування занять є обов'язковим
- ЩОДО ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ / ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ	на здобувачів вищої освіти, які вивчають вибірково навчальну дисципліну, поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даного освітнього компонента. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaaproneformalnuosvitu2025.pdf
- ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ	особливості процедури оскарження результатів оцінювання регламентовані Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Активний туризм. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Активнийтуризм>.
2. Бабкін О. В. Спеціальні види туризму. URL: <http://infotour.in.ua/babkin11.htm>.
3. Борисова О. В. Спеціалізований туризм : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 360 с.
4. Екстремальний туризм. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Екстремальнийтуризм>.
5. Нагернюк Д. В. Особливості розвитку екстремального туризму в Україні. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/96/12.pdf>.
6. Притков В. Ю., Жердьов А. Е. Екстремальний туризм в Україні: сучасний стан та перспектива розвитку. URL: <http://www.geolgt.com.ua/images/stories/zbirnik/vipusk19/v197.pdf>.
7. Розвиток активного туризму в Україні. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/derebchynska.htm.
8. Спортивний туризм в Україні. URL: <http://www.tourclub.te.ua/>.

Допоміжні

1. Екстремальний туризм. URL: https://ozi.pp.ua/ekstremalnij-turizm_14285/.
2. Екстремальний туризм. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/myronenko.htm.
3. Екстремальний туризм в туристичних пропозиціях України. URL: <http://ukrbukva.net/page,21,72875-Ekstremal-nyiiturizm-vturisticheskikh-redlozheniyah-Ukrainy.html>.
4. Лижні курорти України: відкриття та найкращі локації. URL: <https://doba.ua/ukr/blog/lizhnikurorti-ukraini-vidkrittya-ta-naykrashchi-lokatsii.html>.
5. Мандруюмо світом. URL: <https://svitom.info/podorozhi-ukrainoyu/daiving-v-ukraini-naikraszymiscya.html>.
6. Паньків Н., Дрозд Н. Тенденції розвитку екстремального туризму в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 6. Том 1. С. 130-145. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/01/2022-312-61-19.pdf>.
7. Проблеми розвитку екстремального туризму в Україні. URL: https://studwood.net/1128835/turizm/rozdil_ekstremalniy_turizm_suchasniy_umovah.
8. Проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2015/3/EV20153_076-082.pdf.
9. Романів А. С., Миронець Н. Р., Герасимчук Ж. М. Страхування активних та екстремальних видів туризму в Україні: Сучасний стан і перспективи. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2021. Випуск 1 (147). С. 45-51. URL: [https://ird.gov.ua/sep/sep20211\(147\)/sep20211\(147\)_045RomanivA,MyronetsN,_HerasymchukZ.pdf](https://ird.gov.ua/sep/sep20211(147)/sep20211(147)_045RomanivA,MyronetsN,_HerasymchukZ.pdf).

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.

2. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Департаменту культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації. URL: <https://www.adm-pl.gov.ua/page/upravlinnya-kulturi-poltavskoyi-oblderzhadministraciyi>.
4. Офіційний сайт Комунального закладу «Полтавський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради». URL: <https://poltavatourcenter.pl.ua/>.
5. Офіційний сайт Національної туристичної організації України. URL: <https://www.ntoukraine.org/>.

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму
протокол від 01 вересня 2025 р. № 1

Додаток до силабусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Підсумкова контрольна робота	
Тема 1. Поняття, ознаки та місце в туристичній індустрії активного й екстремального туризму.	6 (2+2+2)	6 (2+2+2)		12
Тема 2. Безпека в організації турів активного та екстремального туризму.	6 (2+2+2)	6 (2+2+2)		12
Тема 3. Види активного туризму та категорії туристських спортивних маршрутів.	6 (2+2+2)	8 (2+2+2+2)		14
Тема 4. Наземні, гірські та підземні види екстремального туризму.	6 (2+2+2)	8 (2+2+2+2)		14
Тема 5. Водні та повітряні види екстремального туризму.	6 (2+2+2)	8 (2+2+2+2)		14
Тема 6. Екзотичні види екстремального туризму.	6 (2+2+2)	8 (2+2+2+2)		14
Підсумкова контрольна робота	-	-	20	20
Разом	36	44	20	100

Шкала та критерії оцінювання

за виконання вправ на практичних заняттях (за одну вправу)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Правильне виконання завдання, що дозволяє у повному обсязі сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
1	Незначні помилки при виконанні завдання, що дозволяє не повною мірою сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
0	Неправильне виконання (або не виконання) завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання

за виконання завдань самостійної роботи (за одне завдання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Правильне виконання завдання, що дозволяє у повному обсязі сформувати компетентності та

	досягти програмні результати навчання, а саме: знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
1	Незначні помилки при виконанні завдання, що дозволяє не повною мірою сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
0	Неправильне виконання (або не виконання) завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання
за виконання підсумкової контрольної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
4 теоретичні питання (за кожне питання)	
5	Теоретичне питання розкрито повністю, що дозволяє у повному обсязі сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
4	Відповідь дана достатньо повно, але є несуттєва помилка, що дозволяє сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
3	У цілому дана правильна відповідь, але допущені неточності, що дозволяє не повною мірою сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
2	Дана дуже стисла відповідь на питання, що дозволяє не повною мірою сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
1	У відповіді наведені тільки поняття (задовольняє мінімальним критеріям), що практично не дозволяє сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.